

Kwaliteitsverslag 2023

Kwaliteitsverslag Tactus Forensische Verslavingszorg: Voortgang implementatie Kwaliteitskader Forensische Zorg (KKFZ)

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1	Visie op Forensische zorg	3
1.2	Successen en uitdagingen	3
	Successen	3
	Uitdagingen	3
1.3	Implementatie kwaliteitskader	4
2.	Kwaliteitskader Forensische zorg: de pijlers	4
2.1	Pijler 1: Veiligheid en persoonsgerichte zorg	5
2.1.1	Algemeen beeld	5
2.1.2	Terugblik afgelopen jaar	5
2.1.3	Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren	6
2.2	Pijler 2: Forensische Vakmanschap	8
2.2.1	Algemeen beeld	8
2.2.2	Terugblik afgelopen jaar	8
2.2.3	Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren	10
2.3	Pijler 3: Organisatie van zorg	11
2.3.1	Algemeen beeld	11
2.3.2	Terugblik afgelopen jaar	11
2.3.3	Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren	11
2.4	Pijler 4: Samenwerking	13
2.4.1	Algemeen beeld	13
2.4.2	Terugblik afgelopen jaar	13
2.4.3	Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren	14
3.	Kwaliteitskader Forensische Zorg: de thema's	15
4.	Kengetallen	15
4.1	Omvang van de forensische zorg	16
4.2	Forensische Prestatie-indicatoren	16
	Indicator 1 Risicotaxatie	16
	Indicator 3 Ernst van de problematiek	17
	Appendix 1 – Overzicht Tactus Forensische Verslavingszorg	18

1. Inleiding

Voor u ligt het kwaliteitsverslag over het jaar 2023 van de Tactus Forensische Divisie. Doel van dit verslag is het delen van de successen en de uitdagingen die Tactus Forensische Verslavingszorg kent bij het invoeren van het kwaliteitskader. Daarnaast willen we u als lezer graag meenemen in de ontwikkelingen die binnen Tactus hebben plaatsgevonden in het afgelopen jaar. Binnen dit verslag wordt eerst een algemeen beeld geschetst van de visie en de geleverde zorg. Hierna wordt aandacht besteed aan de huidige status van iedere pijler en vanuit dit beeld wordt er een terugblik op het afgelopen jaar gedeeld en worden doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren beschreven. Tot slot wordt stil gestaan bij de kengetallen.

1.1 Visie op Forensische zorg

De forensische divisie van Tactus geeft zorg aan cliënten met delictproblematiek én verslavingsproblematiek al dan niet in combinatie met andere stoornissen, veelal, maar niet uitsluitend, binnen een strafrechtelijk kader.

In de behandeling wordt uitgegaan van een holistische benadering waarin gekeken wordt naar alle aspecten die aanleiding zijn voor interventie (delict, verslaving, psychiatrische stoornis) in combinatie met de somatische toestand en sociale context van de cliënt. Binnen ons zorgprogramma is er daarom niet alleen aandacht voor therapeutische modellen die hun basis vinden in de medische modellen, maar ook voor 'strength based' modellen die rehabilitatie en herstelgerichte zorg combineren met risicofactoren.

1.2 Successen en uitdagingen

Successen

We hebben veel bereikt in 2023. Zo hebben we gewerkt aan een aantal belangrijke kwaliteitsslagen. Denk hierbij aan de voorbereidingen van horizontaal toezicht, de inzet van teamleiders, maar ook de ontwikkelingen op het gebied van wetenschappelijk onderzoek.

Hier ook nog toevoegen procesbeschrijvingen/ protocollen waarin we beter op orde zijn?

Na jaren van voorbereidingen en maanden van hard werken is in april 2023 de 'nieuwe' kliniek Oldenkotte in Rekken geopend. Met de opening van dit pand kwam ruimte voor 16 nieuwe forensische beschermd wonen plekken gericht op LVB-cliënten.

Ook hebben we in 2023 voorbereidingen getroffen voor een aparte divisie 'forensische zorg en reclassering' die per 1-1-2024 een feit is geworden.

Uitdagingen

Naast successen kende 2023 ook een aantal uitdagingen. Het personeelstekort in de zorg is een brede maatschappelijk uitdaging. Dit heeft in 2023 ook in de forensische keten van Tactus voor veel

uitdagingen gezorgd. Hierbij ligt de focus niet alleen op het werven van nieuwe personeelsleden maar ook op het behouden van bestaande medewerkers. Gelukkig hebben we in 2023 veel nieuwe collega's welkom mogen heten waardoor we richting het einde van 2023 weer op formatie waren. 2023 stond binnen de forensische verslavingszorg ook in het teken van een fluctuerende bedbezetting.

1.3 Implementatie kwaliteitskader

In 2023 heeft ook in het teken gestaan van borging en uniform werken. Uit de eerste inventarisatie in 2022 is gebleken dat Tactus veel dingen die uit het kwaliteitskader voortvloeien al redelijk goed op orde heeft. Wat wel aandacht behoeft is de borging hiervan op de lange termijn. Tevens is gebleken dat op hoofdlijnen op elke locatie dezelfde manier wordt gewerkt, echter verschilt de invulling soms nog per locatie. Daarom is er in 2023 hard gewerkt aan uniformiteit in onze Forensische keten of in onze forensische divisie.

2. Kwaliteitskader Forensische zorg: de pijlers

Het Kwaliteitskader FZ is een paraplu waaronder alle ontwikkelingen van de afgelopen jaren op het gebied van kwaliteitsverbetering een plekje hebben gekregen. Het brengt houvast en eenduidigheid binnen het forensische werkveld voor zorgaanbieders, zorgprofessionals, cliënten en hun naasten en DJI. Zo weten cliënten welke verwachtingen ze mogen hebben en instellingen en zorgprofessionals wat herstelgerichte en persoonsgebonden zorg is. Alle partijen in de forensische sector werken mee aan de ontwikkeling, praktische uitwerking en implementatie van dit kader. Het is de bedoeling dat de sector eind 2028 volledig werkt volgens het kader. Het Kwaliteitskader Forensische Zorg is op 1 oktober 2022 opgenomen in het kwaliteitsregister van het Zorginstituut Nederland. Daarmee is het een afgesproken norm binnen de sector.

Het Kwaliteitskader FZ bestaat uit 5 pijlers:

1. Veiligheid en persoonsgerichte zorg
2. Forensisch vakmanschap
3. Organisatie van zorg
4. Samenwerken
5. Informeren over resultaten

In de volgende paragrafen kunt u lezen hoe Tactus Verslavingszorg in het afgelopen jaar invulling heeft gegeven aan deze pijlers en welke activiteiten er voor de komende jaren op de planning staan.

2.1 Pijler 1: Veiligheid en persoonsgerichte zorg

In de Forensische Zorg staat de balans tussen veiligheid en persoonsgerichte zorg centraal. De behandeling is gericht op het verminderen van het recidiverisico om zo de veiligheid voor de maatschappij te vergroten. Dit wordt gedaan door persoonsgerichte herstellzorg. Deze pijler beschrijft kwaliteitsaspecten die je helpen invulling te geven aan deze balans, hoe de persoonsgerichte zorg vorm krijgt binnen de strafrechtelijke kaders en wat cliënten nodig hebben en kunnen verwachten.

2.1.1 Algemeen beeld

Kwaliteitsaspect	Omschrijving	Status 2023
1) a, b, c, d, e	Balans veiligheid en persoonsgerichte zorg	
2) a, b	Veiligheidsmanagement	
3) a, b, c, d, e, f	Behandelplan/begeleidingsplan	
4) a, b, c, d, e	Rapportage en dossiervoering	
5) a, b, c, d	Netwerk patiënt/cliënt	
6) a, b, c	Op- en afschalen	
7) a, b	Veiligheidsmanagement klinisch en ambulant	
8) a, b, c, d, e	Leefklimaat	
9) a, b, c, d, e	Risicomanagement bij verlof	

Algemeen beeld is dat we op deze pijler veel tijd hebben gestoken in de borging van een uniforme werkwijze binnen de forensische keten. Onderstaande projecten zijn hier een uitwerking van.

2.1.2 Terugblik afgelopen jaar

Protocollen pagina

In augustus 2023 is er gestart met het in kaart brengen van alle forensische protocollen op zowel de klinieken als de forensisch beschermd wonen locaties. Hierbij viel op dat de protocollen op hoofdlijnen overeenkomen maar op details verschillen. Protocollen waren niet altijd even makkelijk vindbaar en het bleek dat er behoefte was aan nieuwe protocollen vanwege veranderende omstandigheden. Daarom is er inmiddels een forensische protocollen pagina op het Intranet geplaatst. Hier staan alle protocollen op één plek met als bron het documentbeheersysteem Zenya. Hiermee is geborgd dat een protocol goed vindbaar is, binnen de keten op dezelfde manier wordt gewerkt en er altijd wordt gewerkt met het meest recente protocol.

Project uniform werken

In 2023 is het project Uniformer werken binnen het EPD opgestart. Vanuit het project wordt uitvoering gegeven aan meerdere plannen die in onderlinge samenhang leiden tot een meer uniforme manier van werken binnen het EPD. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de invoering van de nieuwe plannen- en doelenmodule in User (als vervanging van het huidige zorgplan), het opschonen van de behandelmodules binnen de zorgpaden en het toepassen van de aanbevelingen vanuit het project Beter rapporteren. Hier gaan binnen de organisatie verschillende werkgroepen mee aan de slag.

Door een meer consistente manier van werken is het gemakkelijker om onderling af te stemmen en werkzaamheden van elkaar over te nemen. Het biedt verbetermogelijkheden op het gebied van planning, rapportage en verantwoording. Dit tot een effectievere en efficiëntere manier van werken en daarmee tot een verbetering van de kwaliteit van zorg en een verbetering in de inzet van beschikbare middelen.

Rookvrij

Het streven is dat per 2025 de GGZ rookvrij is. Medewerkers hebben recht op rookvrije werkomstandigheden en cliënten hebben minder kans op een terugval als de rookverslaving direct wordt mee behandeld bij de verslavingsbehandeling voor een ander middel. Daarom zijn we in 2023 gestart met het doen van een nulmeting en het maken van een plan van aanpak per locatie. Hierin hebben de locaties uitgewerkt hoe de locatie toewerkt naar rookvrije zorg passend bij setting waarin de zorg geleverd wordt. Aangezien het in de forensische zorg gaat om zorg binnen een gedwongen kader zal in 2024 verder worden uitgewerkt wat de mogelijkheden zijn om toe te werken naar rookvrije zorg.

2.1.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren

Borgen en implementeren van KFZ-producten

Om innovatie binnen de forensische zorg te stimuleren, heeft het KFZ veel producten ontwikkeld die ingezet kunnen worden binnen de forensische zorg. In 2023 heeft de focus gelegen op de borging van de geïmplementeerde producten. In 2024 en verder moet de focus komen te liggen op het helpen ontwikkelen en implementeren van nieuwe KFZ-producten.

Digitalisering

Innovatie op het vlak van digitale zorg is een groot aandachtspunt binnen de organisatie. Er wordt toegewerkt naar digitale inclusie binnen de hele keten, passend bij iedere setting. Momenteel wordt er binnen de ambulante setting (JusTact) al gewerkt met modules en dagboeken uit Minddistrict. We maken binnen Tactus een beweging naar het digitaal verstrekken van informatie via Minddistrict. Hier kunnen cliënten in hun eigen tijd gegevens inzien en krijgen ze informatie op het moment dat ze die ook nodig hebben. Alles eenvoudig bij elkaar op één digitale plek. Voor de cliënten in onze forensische klinieken werd alle welkomstinformatie nog verstrekt middels een papierenmap. Op dit

moment zijn we voor de forensische klinieken nieuwe welkomstmodules in Minddistrict aan het bouwen. De verwachting is dat we deze eind 2024 in gebruik kunnen nemen.

Ontwikkeling (voorlopig) zorgplan

De ontwikkeling binnen het zorgplan is tweeledig. Enerzijds zijn we bezig in samenwerking met onze softwareleverancier om een modulair zorgplan te ontwikkelen. Inmiddels is er een eerste schets hoe dit zorgplan eruit moet komen te zien. Daarnaast wordt gekeken hoe de informatie die in de eerste 24 uur van het verblijf van een cliënt noodzakelijk is het beste kan worden verzameld en gedocumenteerd.

Ervaringsdeskundigheid

Tactus werkt al jaren met ervaringsdeskundigen in de forensische keten. Momenteel wordt er gewerkt aan eenduidigheid en een overstijgende visie met als doel om op al onze forensische locaties en afdelingen te werken met ervaringsdeskundigen.

2.2 Pijler 2: Forensische Vakmanschap

Deze pijler zorgt ervoor dat professionals weten wat er van ze verwacht wordt als het gaat om methodisch werken, competenties en leerdoelen. Daarnaast maakt het inzichtelijk hoe jouw organisatie het Forensisch Vakmanschap moet stimuleren en op het gewenste niveau krijgt en houdt.

2.2.1 Algemeen beeld

Kwaliteitsaspect	Omschrijving	Status 2023
1) a, b, c, d	Professionele grondhouding	
2) a, b	Methodisch werken volgens (zorg)standaarden	
3) a, b, c	Multidisciplinair team	
4) a, b, c	Professionele standaard	
5) a, b, c, d, e, f, g	Bevoegd en vakbekwaam	
6) a, b, c	Reflecteren en ontwikkelen	
7) a, b, c, d	Arbeidsmarkt	

Voor de pijler Forensisch Vakmanschap hebben we op het vlak van bevoegdheid/vakbekwaamheid en reflecteren/ontwikkelen ingezet onder andere door het verder doorontwikkelen van het opleidingsprogramma en het inzetten van spiegelbijeenkomsten. Deze pijler zal voortdurend aandacht behoeven door verloop van personeel en veranderende omstandigheden.

2.2.2 Terugblik afgelopen jaar

Opleiding

In 2019 is er een start gemaakt met het ontwikkelen van een 'opleidingsplan persoonlijke ontwikkeling' voor medewerkers (vakgroep sociotherapie) werkzaam binnen de klinisch forensische zorg. De afgelopen jaren heeft dit plan zich steeds verder doorontwikkeld. In dit plan staat beschreven wat er verwacht wordt van de individuele medewerker (eigenaarschap) diens werkbegeleider (volledig bekwame medewerker/ agoog II), de leidinggevende, coach & trainer. Het opleidingsplan geeft weer welke interne trainingen en e-learnings (incl. Verwijzing forensische leerlijn) medewerkers dienen te volgen. Deze hebben allen betrekking op de dagelijkse praktijk. Daarnaast is iedere medewerker aan een coach gekoppeld. Ook is er een inwerkplan voor nieuwe medewerkers. Een nieuwe medewerker dient gekoppeld te worden aan een volledige bekwame professional welke verantwoordelijkheid draagt voor het inwerken. Tevens bestaat er de mogelijkheid om ook op andere locaties binnen de organisatie mee te kijken.

Doelstellingen waaraan gewerkt wordt zijn:

- Professionele ontwikkeling van sociotherapeuten die een veilig behandelmilieu kunnen bieden (gericht op groei, sfeer, ondersteuning en weinig repressie en relationele veiligheid) dit omdat zij voldoende uitgerust dienen te zijn om het vak uit te oefenen vanuit nabijheid als rolmodel en vanuit het kunnen reguleren van flexibiliteit en controle.

- Het verbinden van de sociotherapeut aan de Piet Roordakliniek zodanig dat hij/zij/hen zich voldoende uitgerust voelt om in de complexiteit van het vak een rol te kunnen hebben in het kader van veiligheid en daarnaast in de rol van therapeut en daarmee de uitstroom verminderen.
- Vergroten van het werkplezier.
- Inzetten op een sociaal veilig werk- en leerklimaat: Er worden presentaties en lezingen aangeboden bijvoorbeeld omtrent het thema seksueel grensoverschrijdend gedrag (in de zorgrelatie).

Daarnaast is er maandelijks intervisie, jaarlijks moreel beraad, en zijn er mogelijkheden tot (team)coaching & training op aanvraag. Ook zijn er trainingen en bijscholing op het gebied van schema therapeutisch werken als methodiek, welke handvatten biedt in de attitude in relatie tot de doelgroep, ondersteunend aan het leefklimaat, de relationele veiligheid en aan feedback en zelfreflectie.

Spiegelbijeenkomsten

Binnen de Piet Roordakliniek Zutphen zijn we gestart met spiegelbijeenkomsten. In deze bijeenkomsten worden cliënten onder leiding van gespreksleiders uitgedaagd feedback te geven over hun verblijf, aan de hand van thema's (bijv. Intake, behandeling en zicht op doorstroom). De medewerkers van de afdeling zaten daarbij “tweede ring” en hadden de taak te luisteren. Vervolgens is na afloop de feedback van de cliënten nabesproken met het team.

Inzet Teamleiders

De Piet Roordakliniek is in haar omvang de laatste jaren stevig gegroeid. De complexiteit van patiënten is groot en de druk in een gesloten setting, hoog. De aard van de doelgroep en de problematiek brengt met zich mee dat er veel aandacht moet zijn voor forensische scherpste. Daarnaast is er de kwestie van de krapte op de arbeidsmarkt waardoor jonge, (forensisch) onervaren verpleegkundigen en sociotherapeuten bij ons starten in hun functie en die in de nabijheid van patiënten met ernstige (persoonlijkheids)problematiek het vak moeten leren. Het ziet er niet naar uit dat de arbeidsmarkt op korte termijn enorm zal verbeteren en het is daarom nog belangrijker dan het al was om collega's aan Tactus te binden.

Daarom is er in 2023 gestart met een pilot van twee jaar voor het inzetten van Teamleiders in de gesloten kliniek in Zutphen. Het doel van het inzetten van teamleiders is om de medewerkers die werken binnen de Verpleegkundige Opvoedkundige Verzorgende-formatie een veiliger context aan te bieden. Teamleiders dragen hiertoe bij door het bewaken van een veilig werkklimaat en het interveniëren indien nodig. Daarnaast houden zij zich bezig met de ontwikkeling van de afdeling en de optimale bezetting van teams.

Open avonden

Zoals eerder al omschreven blijft het vinden en behouden van voldoende gekwalificeerd personeel een uitdaging. Daarom heeft Tactus er in 2023 voor gekozen om potentiële nieuwe medewerkers

laagdrempelig kennis te laten maken met onze organisatie en onze forensische locaties. Dit hebben we gedaan door open avonden te organiseren. Geïnteresseerden kregen de kans om rondgeleid te worden (door cliënten) en vragen te stellen over wat wij doen en waar we voor staan. Deze open avonden hebben direct tot nieuwe sollicitaties geleid.

2.2.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren

Eigen opleidingscyclus verder door ontwikkelen

Er is sprake van een doorontwikkeling in het aanbod en mogelijkheden voor medewerkers op het gebied van scholing en inzet van het aanbod van de forensische werkplaats (forensisch vakmanschap). Ondanks dat er veel ondersteunende middelen, diensten en methoden aanwezig zijn binnen de organisatie en op locatie, wordt opgemerkt dat medewerkers er niet altijd voldoen toe komen om hier gebruik van te maken. Er lijkt een cultuur te heersen waarin de waan van de dag en cliëntenzorg voorrang krijgen. Daarom zijn we ons aan het oriënteren op een vaste opleidingscyclus waarin per periode is uitgewerkt welke trainingen en opleidingen zowel nieuwe als ervaren medewerkers moeten volgen.

Binden en boeien van personeel

In 2024 en de jaren daarna zal de focus komen te liggen op het binden van personeel. Daarom is gekozen voor een nieuwe systematiek voor het voeren van jaargesprekken. Ook zullen er meerdere projecten worden uitgevoerd met de focus op onder andere arbeidsmarktcommunicatie, onboarding, leren & ontwikkelen, verzuim reductie en cultuur-events.

2.3 Pijler 3: Organisatie van zorg

Wat moeten organisaties zelf of samen organiseren om kwalitatief goede en veilige Forensische Zorg mogelijk te maken, zowel voor cliënten als voor professionals als voor de maatschappij? Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het hebben van een werkend kwaliteitsmanagementsysteem en het op orde hebben van de volledige bedrijfsvoering.

2.3.1 Algemeen beeld

Kwaliteitsaspect	Omschrijving	Status 2023
1) a, b, c	Veilig werk- en leefklimaat	
2) a, b, c, d, e, f, g	Kwaliteit- en veiligheidsmanagementsysteem	
3) a, b, c, d, e, f, g	Visie op bestuur, leiderschap, duurzaamheid en toezicht	
4) a, b, c	Wetenschappelijk onderzoek, innovatie en implementatie	
5) a, b	Vertegenwoordiging in medezeggenschaporganen	

In 2023 heeft de focus gelegen op deze pijler. Er zijn mooie stappen gezet in het verder door ontwikkelen van de forensische zorg binnen Tactus. Voor het nieuwe jaar liggen er weer ambities voor de verdere doorontwikkeling.

2.3.2 Terugblik afgelopen jaar

Nieuwe bestuurder

In 2023 heeft er een bestuurswissel plaatsgevonden binnen Tactus. Gerdy van Bellen is per 1 maart 2023 de nieuwe voorzitter Raad van Bestuur van Tactus Verslavingszorg. Zij heeft Ruud Rutten opgevolgd, die eind 2023 met pensioen is gegaan.

Onderzoekslijn forensische verslavingszorg

Tactus is bezig met het ontwikkelen van een onderzoekslijn forensische verslavingszorg. Voor de onderzoekslijn 'Forensische verslavingszorg' is eind 2022 een senior onderzoeker aangenomen om bij te dragen aan een betere en meer structurele dataverzameling van cliënt gegevens specifiek voor de forensische zorg. Er is een start gemaakt met het bepalen van de doelen en de onderzoeksvragen voor deze lijn. Tevens is er een codeboek opgesteld met daarin alle variabelen die verzameld gaan worden gebaseerd op de literatuur en kennis van experts.

2.3.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren

Forensische divisie

Tactus is in de afgelopen jaren fors gegroeid in omvang. Dit betekent dat Tactus inmiddels de grootste verslavingszorg organisatie van Nederland is geworden. Keerzijde is dat eerder gekozen aansturingsprincipes (divisies met verschillende zorgvormen) niet meer passen bij complexiteit en omvang van de organisatie. Om ervoor te zorgen dat we als Tactus nog meer kunnen bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit van behandeling in de Forensische verslavingszorg, meer invloed

kunnen uitoefenen op de continuïteit van instroom van patiënten en tevens onze positie verder kunnen uitbouwen door ons dienstenpalet uit te breiden, heeft er een herinrichting plaatsgevonden en is per 1-1-2024 de divisie 'Forensische zorg & Reclassering' gevormd.

Doorontwikkeling onderzoekslijn forensische verslavingszorg

In april 2024 is een kick-off bijeenkomst georganiseerd waarin experts vanuit het veld werden uitgenodigd om mee te denken. Deze bijeenkomst was ingericht als focusgroep. In 2024 zijn we gestart met het gestructureerd verzamelen van cliëntgegevens in het kader van wetenschappelijk onderzoek voor de divisie.

2.4 Pijler 4: Samenwerking

De pijler samenwerken heeft betrekking op de samenwerking tussen en met (zorg)organisaties in de keten in het kader van de Forensische Zorg.

2.4.1 Algemeen beeld

Kwaliteitsaspect	Omschrijving	Status 2023
1) a, b, c, d, e, f, g, h, i	Samenwerking binnen en buiten de forensische zorg	
2) a, b	Onderdeel van lerend netwerk (van forensische keten)	
3) a, b, c	Beleid op betrekken van maatschappij en omgeving	

Op het gebied van samenwerking zijn in het afgelopen jaar belangrijke stappen gezet binnen de forensische zorgsector. Deze samenwerkingen zijn zowel extern als intern gericht. Verdere ambitie om bij te dragen aan de kwaliteitsontwikkeling binnen deze sector blijft een centrale focus voor de organisatie.

2.4.2 Terugblik afgelopen jaar

Horizontaal toezicht

Tactus zit voor de financieringen ZPM-FZ en FZZP/EP in het traject van Horizontaal Toezicht. Het hoofddoel van Horizontaal Toezicht is een efficiënter én effectiever toezicht op de rechtmatigheid van de zorguitgaven. Voorheen maakte Tactus voor het toezicht gebruik van zelfonderzoek en materiële controle. Deze vormen van toezicht vinden achteraf, soms pas na twee jaren, plaats. Hierdoor loop je achter de feiten aan. Met Horizontaal Toezicht wordt vooraan in het proces gewerkt door adequate risicobeheersing. Een eventueel restrisico wordt elk kwartaal door middel van steekproeven afgevangen. Hierdoor is een paar keer per jaar zicht op hoe de risicobeheersing verloopt en kun je als organisatie veel sneller bijsturen. De verwachting is dat we in de eerste helft van 2024 de certificering zullen ontvangen.

Kwaliteitsnetwerk forensische zorg

Tactus is onderdeel van het kwaliteitsnetwerk FVZ. In 2023 is alweer de vierde cyclus van start gegaan. De cyclus start met het bepalen van de domeinen en de standaarden voor de review. De domeinen van de vierde cyclus zijn: veiligheid en persoonsgerichte zorg, forensisch vakmanschap, samenwerken en organisatie van zorg.

Ervaringsdeskundigheid EFP

Vanuit het EFP wordt er een landelijk functieprofiel voor forensische ervaringsdeskundigheid ontwikkeld. Er zijn werkgroepen gecreëerd, deze bestaan uit diverse disciplines zoals ervaringsdeskundige, beleidsmedewerker, ministeriemedewerker etc. De werkgroepen beschrijven allemaal een onderdeel van het functieprofiel, die vervolgens worden geëvalueerd. De ervaringsdeskundige van Tactus is onderdeel van de werkgroep die verantwoordelijk is voor

opleidingen en competenties. Doel is om het uiteindelijke functieprofiel te implementeren binnen de forensische keten van Tactus.

2.4.3 Doelen en ontwikkelpunten voor de komende jaren

Intern kwaliteitsnetwerk

Onze organisatie is continue bezig met het verbeteren van de kwaliteit van zorg die voor cliënten. Leren van elkaar essentieel is voor het bereiken van continue verbetering. Daarom hebben we in 2024 een start gemaakt om interne reviewdagen op te zetten, geïnspireerd door het landelijke Kwaliteitsnetwerken Forensische Zorg waar wij als organisatie ook in participeren. Deze reviewdagen zullen de mogelijkheid bieden voor verschillende locaties binnen onze forensische divisie om elkaar te bezoeken, te leren van elkaars praktijken en samen te werken aan het verbeteren van onze zorg.

Communicatie

Er is behoefte aan meer communicatiemiddelen om niet alleen cliënten maar ook ketenpartners te informeren over de forensische zorg binnen Tactus. Er worden daarom nieuwe folders ontwikkeld waarin uitgelegd wordt wat Tactus te bieden heeft. Ook wordt de website gericht op de forensische zorg (www.pietroordakliniek) geüpdatet en vernieuwd.

3. Kwaliteitskader Forensische Zorg: de thema's

Om de implementatie te bevorderen heeft DJI samen met de sector thema's opgesteld. De thema's komen onder andere in de kwaliteitsgesprekken aan de orde, verdeeld over de looptijd van de implementatie van het Kwaliteitskader FZ. Thema's zijn niet verplicht en men kan ook kiezen om een ander thema op te pakken of een thema op een ander moment dan in het schema op te pakken.

Thema's die in 2023 op de agenda stonden waren: Veiligheidsmanagement, Ervaringsdeskundigheid, Overdracht/Stapelzorg en Medewerkersmetingen.

Het kwaliteitskader is een vast agendapunt in de bestaande beleidsoverlegcyclus. Ook om het te integreren in de communicatie met het duaal management van onze verschillende locaties. De jaarlijkse thema's die we selecteren krijgen hierbij de nodige aandacht. We gebruiken opdrachten of bijvoorbeeld casussen om discussies te initiëren om hieruit weer concrete actieplannen op te stellen. Door hier consistent de nadruk op te leggen tijdens deze overleggen, wordt ernaar gestreefd om het continue onder de aandacht te brengen en het kwaliteitskader te concretiseren.

4. Kengetallen

Tactus FVZ biedt naast forensisch klinische bedden op verschillende beveiligingsniveaus, de complete keten (toezicht, behandeling, begeleiding en wonen) aan binnen verschillende onderdelen en locaties. Een schematisch overzicht van Tactus FVZ is te vinden in Appendix 1 – Overzicht Tactus Forensische Verslavingszorg. Hier valt aan op te merken dat er voor FVK Basalt een samenwerkingsverband is tussen Tactus FVZ en Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) De Oostvaarderskliniek. Hierin zijn Tactus FVZ en FPC De Oostvaarderskliniek samen verantwoordelijk voor de geleverde kwaliteit van zorg. Tactus FVZ geeft in deze samenwerking vorm aan de inhoud van de behandeling en is eveneens verantwoordelijk voor de bemensing van het behandelteam. FPC De Oostvaarderskliniek draagt de verantwoording voor het sociotherapeutisch team binnen de kliniek.

Forensisch klinische verslavingsbehandeling wordt op drie verschillende beveiligingsniveaus aangeboden bij Tactus Forensische Verslavingskliniek (FVK) Basalt Almere, Piet Roorda Kliniek (PRK-Z) Zutphen en de Piet Roorda (PRK-A) Kliniek Apeldoorn. De PRK-Z kenmerkt zich door twee afdelingen die zich vanuit het Centrum Verslaving & LVB richten op cliënten met LVB-problematiek en topklinische zorg leveren aan deze doelgroep.

Kliniek	Beveiligingsniveau	Onderscheid en expertise
Forensische Verslavingskliniek Basalt Almere	Beveiligingsniveau 3	– Ook opname van vrouwelijke cliënten – Ook cliënten met psychotische problematiek, mits goed

		ingesteld op psychofarmaca
Piet Roorda Kliniek Zutphen	Beveiligingsniveau 2 en 3	– Expertise (groeps) schematherapie – Topklinisch GGZ-keurmerk LVB-zorg (IQ < 70)
Piet Roorda Kliniek Apeldoorn	Beveiligingsniveau 1	– Behandeling en Resocialisatie

Ambulante behandeling wordt gegeven door JusTact op de locaties Enschede – Almelo, Zwolle – Deventer en Apeldoorn – Zutphen. Forensisch Beschermd Wonen (FBW) wordt geboden in Apeldoorn en Rekken. De toezichthoudende rol wordt uitgevoerd door Tactus Verslavingsreclassering op de locaties Almere – Lelystad, Zwolle – Deventer, Apeldoorn – Zutphen en Enschede. De reclassering is tijdens het hele traject betrokken. Dit alles is nodig voor een optimale uitvoering van het Zorgprogramma Forensische Verslavingszorg.

4.1 Omvang van de forensische zorg

Onderstaande gegevens zijn gebaseerd op peildatum 31-12-2023 en zijn exclusief FVK Basalt.

	Aantal patiënten	% van het totaal aantal patiënten	Omzet	Percentage van de totale omzet
Forensische zorg	363	6,9 %	€20.879.068	18,2 %
Anders gefinancierde zorg ¹	4923	93,1 %	€93.912.804 ³	81,8 %
Totaal ²	5286	100 %	€114.791.872 ³	100%

¹ Niet door justitie gefinancierde zorg

² Exclusief reclasseringscliënten

³ Inclusief reclasseringscliënten

4.2 Forensische Prestatie-indicatoren

De gids Prestatie-indicatoren verslagjaar 2023 van ForZo/JJI is bedoeld om de kwaliteit van zorg inzichtelijk te maken en te verbeteren en om te gebruiken ten behoeve van de verantwoording over de kwaliteit van de forensische zorg. Hieronder zijn indicator 1 (Risicotaxatie) en indicator 3 (Ernst van problematiek) weergegeven.

Indicator 1 Risicotaxatie

Indicator 1 meet het uitvoeren van risicotaxaties bij patiënten. Dit is geoperationaliseerd in het aantal geldige metingen met toegelaten risicotaxatie-instrumentarium op de peildata (31 mei 2023 en 31 december 2023).

Aan deze indicator is een normering verbonden.

De cijfers over 2023 bedragen:

	Norm	Score 31-5-2023	Score 31-12-2023	Gemiddelde score 2023
Klinische zorg	70%	87,8 %	87.2%	87.5%
Ambulante behandeling	65%	71,1 %	59,9 %	65,5%

Indicator 3 Ernst van de problematiek

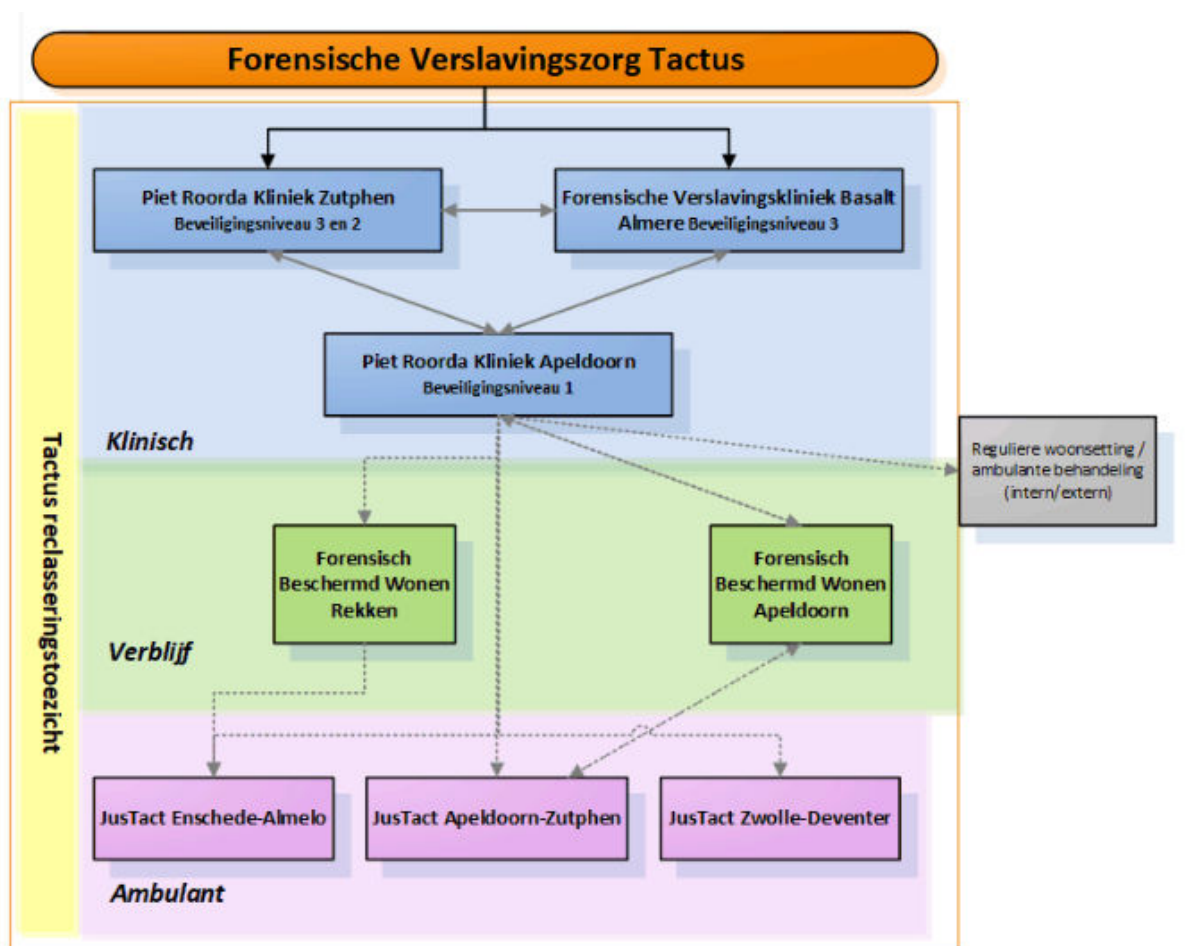
Indicator 3 meet de verandering van de ernst van de problematiek bij patiënten. Dit is geoperationaliseerd in het aantal geldige metingen met instrumentaria voor het meten van de ernst van de problematiek (MATE) op de peildata (31 mei 2023 en 31 december 2023).

Aan deze indicator is een normering verbonden.

De cijfers over 2023 bedragen:

	Norm	Score 31-5-2023	Score 31-12-2023	Gemiddelde score 2023
Klinische zorg	60%	94,9%	80,5 %	87,7%
Ambulante behandeling	60%	86,1 %	71,7 %	78,9%

Appendix 1 – Overzicht Tactus Forensische Verslavingszorg

Figuur 1. Overzicht organisatie Forensische Verslavingszorg Tactus Verslavingszorg